

گزارشی از اعتصاب کارگران دیزل خودرو در تقابل با قراردادهای موقت کار

بهرام دزکی

روز 11 تیر ماه 1385 کارگران دیزل خودرو در مقابل کاهش دستمزد کارگران قراردادی دست به اعتصاب زدند. پیش از آن صاحبان سرمایه با اعلام پشتیبانی دولت دستمزد کارگران را تا آن جایی که تیغشان می برید کاهش داده بودند. مدیران کارخانه های بزرگ با پشت گرمی از حمایت دولت دستمزد کارگران ایران خودرو دیزل را مورد حمله قرار دادند. اعتصاب 3000 نفری کارگران این شرکت بارها از طرف مدیران تکذیب شد تا زمانی که عکس تجمع کارگران اعتصابی در یکی از روزنامه های کثیر الانتشار چاپ گردید و مدیران دیگر نتوانستند صورت مسئله را پاک کنند. آری مدیران دیزل خودرو مجبور به اعتراف شدند: اعتصاب کارگران واقعیت دارد. اما خبر خود کشی دو نفر از کارگران را تکذیب کردند!

موضوع آنقدر علنی گشته بود که دست مدیران برای تمام کارگران رو شده بود. این جماعت از هیچ عملی برای کاهش دستمزد کارگران و افزودن ارزش اضافی حاصل از فروش نیروی کار این زحمتکشان ابایی ندارند.

اعتصاب کارگران همزمان شد با تعطیلی تابستانی کارخانه. بعد از پایان تعطیلات کارگران در اعتراض به کاهش دستمزد و اخراج 25 نفر از همکارانشان (به خاطر اعتصاب 3000 نفری) دست به اعتصاب غذا زدند. به این صورت که از خوردن غذای شرکت خودداری کردند. این اعتصاب غذا 35 روز به طول انجامید. در این دوره ابتدا بعضی از کارگران متزلزل شدند و به خاطر ترس از اخراج (ناشی از قراردادهای موقت) از غذای شرکت استفاده می کردند. اما به مرور متوجه شدند راه دیگری جز مقاومت ندارند. حتی بخشی از کارگران رسمی نیز به حمایت از کارگران اعتصابی بلند شدند. مدیران شرکت با تهدید کارگران به اخراج می خواستند همبستگی کارگران قراردادی را در هم بشکنند اما کارگران در این دوره از اعتصاب درس ها آموختند و یک دل و یک زبان در مقابل تهدیدات مدیران شرکت که پشتیبان به حمایت دولت گرم بود ایستادگی کردند. حتی زمانی که "اکبری" مدیر نیروی انسانی شرکت دیزل خودرو تهدید کرد که از نیروی ضد شورش برای در هم شکستن اعتصاب کمک می گیرد، آنها بر خواستهای خود پای فشردند. بالاخره مدیران شرکت مجبور شدند 25 نفر از کارگران اخراجی را به کار باز گردانند. ولی اعتراض کارگران نسبت به کاهش دستمزد همچنان به قوت خود باقی بود. در واقع این همان خواستی بود که آنها برایش دست به اعتصاب زده بودند.

مدیران شرکت از اوایل شهریور برای در هم شکستن اعتصاب غذای کارگران طرح لغو قراردادهای یکساله کارگران را مطرح نمودند. که در تقابل با این برخورد ضد کارگری، کارگران چندین بار دست به تجمع زدند که حاصل این تجمعات و نشست ها همبستگی بیش از پیش کارگران بود.

یکی از تجمع ها در حضور مدیر شرکت و اکبری رئیس نیروی انسانی دیزل خودرو انجام گرفت. در این تجمع کارگران از مدیر شرکت خواستند که نیروهای حراست از جمع کارگران دور شوند یا مثل بقیه روی زمین بنشینند. که این خواست اخیر کارگران پذیرفته شد و نیروهای حراستی از گشت زدن در میان کارگران و شناسایی کارگران معترض خودداری کردند و مثل بقیه روی زمین نشستند. اینجا بود که کارگران خواستها و مطالبات خود را طرح کردند. آنها در مقابل تهدیدات مدیران از خواستهای خود دفاع کردند. کارگری می گفت: «مدیران در مقابل استدلال های کارگران کم آوردند». این کارگران طی مبارزه و به مرور زمان خود را باور کردند و به قدرت طبقاتی خود ایمان آوردند و در مقابل هم ابهت پوشالی

مدیران فرو می ریخت. و از سوی دیگر کارگران پیشرو به خوبی توانستند از منافع هم طبقاتی های خود دفاع کنند.

در همین روزها انتخاب نمایندگان شوراها در کارخانه انجام گرفت اما این بار برخلاف گذشته ها که تعدادی از قبل شناخته شده به شوراها راه می یافتند ، تعدادی از کارگران که در اعتصاب فعال و شناخته شده بودند به شوراها راه یافتند اینها کسانی بودند که از «بله قربان گوها نبودند» و در انتقال خواستهای کارگران به مدیریت در راستای منافع کارگران عمل می کردند.

بالاخره روز شنبه 10 شهریور کارگران در مقابل تهدید مدیریت به لغو قراردادها و بستن قراردادهای یک ماهه در مقابل شورای اسلامی کارخانه دست به تجمع زدند. و اعلام کردند در مقابل این تهدید کارفرما دست از کار خواهیم کشید. کار به اینجا که رسید مدیر شرکت فوراً در جمع کارگران حاضر شد و قول داد روز چهارشنبه 15 شهریور به خواست کارگران رسیدگی خواهد کرد . در این مدت یعنی تا روز چهارشنبه کارگران مصمم شدند که اگر به خواست هایشان رسیدگی نشود دست از کار خواهند کشید . در اینجا بود که مدیران شرکت به خوبی دریافتند که اگر بخواهند به خواست کارگران رسیدگی نشود پیامد آن اعتصاب خواهد بود. به همین دلیل روز چهارشنبه علاوه بر مدیر ایران خودرو دیزل، «منطقی» و «دانشیان» مدیران ایران خودرو نیز در جمع کارگران حاضر شدند. «منطقی» در این جمع کارگری می گوید: «اصلاً موضوع قراردادهای یک ماهه شایعه بوده ، اصلاً چنین طرحی در دستور کار شرکت نبوده است.» این در حالی بود که این تهدید به اعتصاب مجدد کارگران دقیقاً در راستای مقابله با قراردادهای یک ماهه بود که آنان را وادار به عقب نشینی کرد. در نهایت مدیریت با 20 هزار تومان افزایش دستمزد در مقابل 30 هزار تومان کاهش دستمزد و 15% افزایش آکورد موافقت نمود. از سوی دیگر کارگران از مدیر ایران خودرو دیزل می خواهند که همانطوری که 3 میلیون تومان وام بی بهره به کارگران ایران خودرو داده شده چنین وامی شامل آنها نیز بشود. منطقی در پاسخ به کارگران اعلام کرد که «روی موضوع فکر می کنیم اگر مسئله مالی شرکت اجازه بدهد این وام را به کارگران دیزل خودرو هم خواهیم داد.»

پشتیبانی دیگر بخش های جنبش کارگران قراردادی و اخراجی از اعتصاب کارگران دیزل خودرو

واقعیت این است که خیل عظیم کارگران بیکار و اخراجی (به بهانه قراردادی و پیمانی بودن) آنقدر زیاد است که دست سرمایه داران را در اخراج کارگران و تحمیل شرایط بدتر به آنها را باز گذاشته. کارگران برای تهیه قوت لایموت خود و خانواده هایشان ناگزیرند با دستمزدی کمتر از مصوبه دولت تن به کار بدهند. کم نیستند کارگرانی که با ماهی 100 هزار تومان در کارگاهها و کارخانه های کوچک کار می کنند و دم بر نمی آورند. با این وجود مبارزه با کار قرار دادی و اخراج و بیکاری آنقدر آشکار شده که حتی روزنامه های رسمی کشور (که آگاهانه از طرح مسایل کارگری خودداری می کنند) مجبور شده اند برخی از اخبار کارگری را هر چند دم بریده درج کنند. در این 6 ماهه گذشته هفته ای نبوده است که کشور شاهد حداقل 4 اعتصاب کارگری نبوده باشد. همان روزی که کارگران دیزل خودرو در کارخانه تجمع کرده بودند کارگران الکتریک ایران در رشت و نازنخ قزوین در برابر وزارت صنایع تجمع کرده و کارگران یخچال سازی خرم آباد در این شهر دست به اعتصاب زده بودند. در طول این مدت کارگران کاشان ، هانزاد تبریز، یاسوج و... و دهها کارخانه کوچک و بزرگ (فقط در همین شهریور ماه) به اعتراض و اعتصاب دست زدند. بسیاری از این کارگران از اعتصاب دیزل خودرو، پرریس سنندج، تجمع کارگران الکتریک رشت،

نازخ قزوین، سیمین نو یا رحیم زاده اصفهان خبر نداشتند. اما خواهی نخواهی این اعتراض ها و تجمع ها در راستای حمایت از دیزل خودرو و الکترونیک رشت می باشد چرا که حمایت از این اعتراضات دفاع از خودشان است.

طبیعی است که اگر این حلقه های جنبش کارگری به هم متصل شوند جنبش کارگری برنده تر خواهد شد. تشکل کارگران بیکار و قراردادی نیز بر بستر همین مبارزات کارگران قوام می گیرد. بر کارگران پیشرو و فعالین کارگری است که برای ارتقای جنبش کارگری به این جنبش بالفعل و جاری کارگری بپیوندند. اتفاقاً آنان که از نبود آگاهی در بدنه ی جنبش کارگری صحبت می کنند (و حرف به جایی هم هست) باید به این نکته توجه کنند که آوردگاه جنبش و آموزش کارگران حول خواسته هایشان از همین جا آغاز می شود. مگر اینکه منظورمان از آگاهی چیز دیگری باشد.

در این خصوص اطلاعیه ای از طرف کارگران پیشرو ایران خودرو به حمایت از کارگران اعتصابی داده شده که به گفته ی یکی از کارگران خودرو دیزل به درون کارخانه نیز برده شده و روی تابلوی اعلانات نصب شده است. این اطلاعیه بسیار آگاه گرانه و دل گرم کننده برای کارگران اعتصابی بود. این جزیی از کارهای آگاه گرانه ای می باشد که توسط کارگران پیشرو ایران خودرو به جا و به موقع در میان اعتصابیون پخش شد (11 شهریور).

اما از سوی دیگر سرمایه داران نیز با تمام قوا و کمک گرفتن از دولت به مقابله با جنبش برخاسته اند: به صف کارگران پرریس حمله می کنند و کارگران البرز را به گلوله می بندند. با توجه به اینکه سرمایه داران و دولت از جهات گوناگون به سرکوب جنبش کارگری می پردازند هیچ راهی جز مبارزه و ایجاد تشکیلات برای مقابله با بی حقوقی ندارند. این ها مسائلی هستند که طبقه کارگر ایران با آن درگیر است و تجزیه و تحلیل این مسایل نقطه شروع آموزش کارگران است.

اصلاحیه قانون کار چیزی نیست جز راه کار قانونی برای اخراج کارگران رسمی آنهم در حالی که به گفته مسئولین وزارت کار 63% کارگران قرار دادی هستند. این اصلاحیه می خواهد پروسه اخراج کارگران رسمی را سرعت ببخشد. در واقع دولت از دو زاویه به مقابله با جنبش کارگری برخاسته است: اول تدوین قوانین ضد کارگری و دوم سرکوب اعتصاب و تجمع کارگران به وسیله نیروهای ضد شورش که هر دو مکمل یکدیگرند. تغییر بند 2 ماده 27 قانون کار یعنی تسهیل اخراج کارگران، به این وسیله دست مدیران- کارفرمایان و در یک کلام سرمایه داران را برای اخراج کارگران معترض و پیشرو بازمی گذارد: با دو اخطار به فاصله 15 روز هر کارگری را که اراده کردند اخراج می کنند.

دولت جمهوری اسلامی طبق مقاوله نامه 98 و 87 سازمان جهانی کار متعهد شده است که آزادی تشکل را برای کارگران به رسمیت بشناسد. که البته این حق خونبهای مبارزات کارگران جهان می باشد و کارگران با مبارزات خود این حق را به دولتهای سرمایه داری تحمیل کرده اند و جالب این جا است که راجع به مسئله حق تشکل در این اصلاحیه هیچ صحبتی نشده است. بگذریم از این که سازمان جهانی کار برای به چهار میخ کشیدن مبارزات کارگری در چهارچوب نظام سرمایه داری از آن دفاع می کند (که این بحث دیگری است و در مقاله ای دیگر به آن خواهیم پرداخت).

در حال حاضر از یک طرف کارگران بابلسری فرش البرز را به گلوله بسته می شوند و از سوی دیگر تئوریسین های وزارت کار در کار تهیه و تدوین قوانینی هستند که تسهیل کننده ی اخراج کارگران است.

اینجا است که مبارزات کارگران بیکار و قراردادی و به ویژه اعتصاب دیزل خودرو در مقابله با اخراج و قرار دادهای موقت از اهمیت زیادی بر خوردار می شود. که در این مقطع با همبستگی و یا پایداری خود جلو کاهش دستمزدها می ایستند و از سوی دیگر با قراردادهای موقت کار به مقابله بر می خیزد. اما اگر همبستگی کارگری و حمایت بخش های مختلف

کارگری نباشد سرمایه داران با حمایت همه جانبه دولت کارگران را به زانو در می آورند. همانطور که دیدیم کاهش دستمزد را به کارگران کارگاهی و کارخانه های کوچک تحمیل کردند. اگر کارگران دیزل خودرو ایستادگی نکرده بودند معلوم نبود به سراغ کارگران سایپا رفته بودند یا ایران خودرو یا... با این وجود کارگران با اخراج (تحت عنوان کار قراردادی و پایان قرارداد) و کاهش دستمزد به پایان نرسیده است.

مبارزه فقط با موج اخراج و تحمیل کار قراردادهای موقت و به خطر انداختن امنیت شغلی کارگران قراردادی این و آن کارخانه نیست بلکه اتحاد جنبش کارگران قراردادی و بی کارو شاغل است که می تواند این موج ضد کارگری را به عقب نشینی وادار کند. تضعیف شدن اعتراض کارگران قراردادی و اخراجی حمله به کارگران شاغل و اخراج آنها با توسل به اصلاحیه قانون کار شروع می شود: آسیاب به نوبت! به قول نویسندگان اطلاعیه کارگران پیشرو ایران خودرو: «این شتری است که در خانه کارگران شاغل هم می خوابد» البته ما کارگران قراردادی دست روی دست نمی گذاریم تا تشکل مقابله با سرمایه را ایجاد کنیم سپس به مقابله با این بی حقوقی ها و قراردادهای موقت کار بر خیزیم بلکه بر این باوریم که تشکل کارگری بر بستر همین مبارزات ایجاد می گردد. بر پیشروان و فعالان کارگری است که صرفا بر تفسیر مسایل کارگری اکتفا نکنند بلکه با شرکت خود در مبارزات جاری جنبش به بالا بردن سطح آگاهی کارگران بپردازند. هر چقدر این مبارزات خود انگیزه و خودبخودی سمت و سوی خودآگاهی پیدا کند این مبارزات متشکل تر و هدف مند تر خواهد بود. چرا که هر چقدر نسبت به منافع خود ناآگاه تر باشیم صاحبان سرمایه آسانتر مبارزاتمان را به بیراهه می کشانند.

در پایان ضمن تبریک این پیروزی به کارگران دیزل خودرو به آنها هشدار می دهیم که مدیران کارخانه مترصد هستند تا در یک موقعیت مناسب به دستمزدها و امنیت شغلی ما حمله کنند عقب نشینی سرمایه داران زمانی به وقوع خواهد پیوست که کارگران دیگر کارخانه ها نیز با ایستادگی خود در مطالباتی چون لغو قراردادهای موقت گامی به جلو بردارند. لغو قراردادهای موقت و افزایش دستمزد ها در گرو یک همبستگی کارگری در کل جنبش است مقابله با اصلاحیه قانون کار هم ارتباط تنگاتنگی با جنبش کارگران اخراجی و قراردادی دارد. همانطوری که اشاره شد ایستادگی و یکپارچه عمل کردن کارگران و هوشیاری آن ها در عقب نشستن صاحبان شرکت ایران خودرو دیزل نقش اساسی داشته است اما این پیروزی تنها زمانی تکمیل شد که دیگر کارگران جلو وزارت صنایع تجمع کردند و دیگر اعتراضات کارگری مکمل آن گردید.

پیروزی کارگران دیزل خودرو تجربه ای بود که ما کارگران از آن درسهای فراوانی آموختیم.